

žešta, zdaj le bomo pa zvedli, kaj vendar je to! — Pa jaz imam — odpustite mi — svoje muhe, muhe, ki le na to prežijo, da se Vaša slava širi. — Brez honorara Vam prevoda ne prepustim. Honorar, ki ga tirjam in ki je le Vam v nepopisljivo korist, je ta, da Vas peljem v ravno tisti, v svoji brošuri opisani narodni opravi v sedanjo veliko londonsko razstavo.

Dragi moji! Kaj ne, prekrasna misel? Za ta namen, in da vidite, da sem Vam hvaležen za kožo, ki mi jo hočete podariti, sem že naročil na Dunaji nekaj železnih kurnjekov, ker ne dvomim, da bote z obema rokama za mojo ponudbo zgrabili — zakaj potlej bote še le prav „furore“ po širocem svetu delali. Da Vas pa brez kurnjekov ne morem peljati, mi bote sami potrdili, če premislite, da v taki opravi bi Vas nježni ženski spól lahko za spodnjeafrikanke Kafre držal in v medlevce padal; sicer pa bi bilo celó malo mikavno in Vašim že po pripovedki znamenemu značaju jako slabo primerno, ako bi Vas jez pustil v Londonu kar pod milim nebom pohlevno kakor ovce okoli skakati. — Vendar Vam pa moram tudi naznaniti, da Vas ne morem vseh nabasati, ki ste mi v „Laibacheri“ pisali, ampak samo le velikaše — „nur Prachtexemplare“.

Nadjaje se, da se bomo v razstavnih ideji popolnoma zedinili, sem že novinar „Times“ brzojavno naznanil, da pridete, in brzojavno so mi odgovorile, da Vam je cele štiri strani odločila. „Times“, Cimbri, „Times“ prvi organ tega sveta, bo Vam slavo pela! Dosedaj ste se, kakor pohlevne vijolice v grmičih, v Lerchenfeldskem „Hansjörgel-ku“ in v ponižnih „Eingesendet“ po kotih „Triesterce“ in „Laibacherce“ potikali, — al sedaj ima „Times“ 4 strani za Vas pripravljene! — Da ne pozabim, tudi Mokarjevega Kajfeža in Rausmanovega Naceta bomo za večo spodbudo gledavcov v izvirni opravi seboj vzeli, ker sta k vsemu prizoru neobhodno potrebna. M. Kajfež, ki ravno za številenje vse evropske jezike govori, bo pri kasi obiskovavce vabil, R. Nace bo pa vse razkazoval, Holšteinec bo razlagal in iz cimbrškega tolmačil — jez — se vé — sem pa glavni „impresario“. Kaj ne, da bo to krasno?! Že sedaj me sladke sanje navdajajo, kakošne zasluge si bom za slavo domovine pridobil, ker bomo Slovinci brez vse dvombe prvi s svojimi Cimbri v razstavi. Če me po smrti vés svet pozabi, bodo se me saj gotovo še Vaši hvaležni otroci spominjali, mi na grob spominek postavili s tem le napisom:

„Ena se tebi je želja spolnila,
Da bili so Cimbri v razstave londonšče“.

In tako z Bogom, dragi srčki moji! Kmalo odgovorite, da vem kako in kaj. — —

Podlistek.

Da bi pa ne mislili, da le samo burke uganjam, Vam podam tu v resni prevdarek besede moža, ki ga Vi, kolikor Vas poznam, gotovo štejete med svoje malike, — besede Franca Šuselka. Berite, kaj on, ki ga Nemci sploh že od leta 1848 kakor političen talent in značaj visoko čislajo, piše v 14. listu „Reforme“ (3. aprila 1862, stran 442—43) tako-le:

„Svoboda dandanašnji zvonec nosi. Ako se svoboda zgubi, more jo narod spet si pridobiti. Narodnost pa enkrat zgubljena je večidel za zmiraj zgubljena. Narodnost naj nam kakor danica zmiraj na nebu vidljiva ostane. Gorje narodu, kateri narodnost zgubi, — zgubil jo je brž ko ne na vekomaj! Narodnost spada v bistvo naroda, svoboda le k obliki njegovi. Zato: pred vsem ohranite si narodnost; ne žrtvujte je za nobeno ceno, in tudi za svobodo ne. Svoboda, ki narodnost vašo podkopuje, ne bode vam svoboda; nasproti pa, če se zavedate sami sebe, vam ne bo ušla prava svoboda, ktera vašemu narodnemu bistvu pripušča gibanje in razvitek brez vsake overe. V čem pa obstojí ta, — prava svoboda? V tem,

da vsakemu posamesnemu človeku („moja kočica, moja voljica“), vsaki družini in vsakemu narodu, kar koli je mogoče, pripušča samostojnosti. Kdor je povsod domá, ni nikjer prav domá; njegova beseda je le: kjer mi gré dobro, tam dom je moj. Povsodstvo (kozmpolitizem) je solnce, ki svoje žarke razpošilja v najdalje kraje; al naša luč — bomo pohlevni — z izvzetimi malokterimi duševnimi velikani — ne sega tako deleč, da bi razsvitljevala celi svet. Upotrebujmo svojo luč za razsvitljenje in na korist svojih domačih, ožjih krajev. Potem še le, ako vsi naši rojaki tako mislijo in tako ravnajo, bomo najbolje pomagali domovini in celemu človeštvu — in pomagano bo tudi nam.“

Al niso to zlate besede? Pa kaj, ako jih morebiti spet niste razumeli, ker jih nisem prestavljal v „Vaše špraše“? Podam vam jih tedaj tudi v „originaltextu“, da vidite, da vas ljubim kakor kokljica svoje piščančke; vem sicer, da tudi „originaltextu“ ne bote vsi zapopadli, pa si boste že pomagali s „Conversationslexicom“. Čujte tedaj, kaj „Reform“ pripoveduje „für männiglich zu Nutz und Frommen“ tako-le: „Die Freiheit ist eine Frage der Zeit. Sie kann, wenn sie verloren gegangen, vom Volke wieder errungen werden. Die Nationalität, einmal aufgegeben, ist in Gefahr, nie mehr gerettet zu werden. — Die Nationalität soll, wie der Polarstern, immer über unserem Horizont sichtbar bleiben. Weh dem Volke, dem sie untersinkt — sie dürfte ihm für immer verloren sein! — Die Nationalität gehört dem Wesen des Volkes, die Freiheit nur seiner Form an. Darum, vor allem, wahr die Nationalität, gebt sie unter keiner Bedingung, nicht einmal für die Freiheit auf. Eine Freiheit, die eure Nationalität gefährdet, wird für euch wahrlich keine Freiheit sein, während euch, wenn ihr ein bewusstes Volk seid und bleibt, die wahre Freiheit, welche eurem nationalen Wesen ungehinderte Entwicklung und Bewegung gestattet, nicht entgehen wird. — Worin besteht die wahre Freiheit? Darin, dass dem Einzelnen („Mein Haus ist meine Burg“), der Familie, den verschiedenen Volksstämmen die möglichste Selbstständigkeit gewahrt ist. — Der Kosmopolit ist überall und nirgends zu Hause. Sein Wahlspruch ist das leider noch immer beliebte „ubi bene, ibi patria.“ — Das Weltbürgerthum ist wie die Sonne, das Licht in die weitesten Fernen strahlend; aber unsere Leuchte, seien wir bescheiden, reicht — mit Ausnahme einzelner Geistesgrößen für den Weltraum nicht aus. — Brauchen wir unser Licht zur Aufklärung, zum besten unserer engeren Lebenskreise! Dann wird, wenn alle Vaterlandsgenossen so denken und darnach handeln, dem Vaterland, der ganzen Menschheit am besten gedient — dann wird uns geholfen sein!“

Na Hrvaškem 12. aprila 1862.

Servantes junior, Cimbros subljubelicos
nunc exhibiturus.

Kratkočasnica.

Podgorec in breskve

ali:

boj med teoretiko in praktiko.

„Suum patrem occidi, venite ut sepeliamus eum debito more“ — so bile besedice, s kterimi novograjski gospod nekoliko svojih starih prijatelov na „kolone“ povabi. Nobeden povabljenih ne odreče in sošlo se jih je šest oseb. Pa ker naš namen ni po sedanji šegi le od tega kvasiti, kaj da se je jedlo in koliko da popilo, tedaj le toliko povemo, ker se nam je gnjusilo o politiki in pa Napoleonovih zvijačah se pogovarjati, da se pogodimo, po redu vsak kako prigodbo vkreniti, ktera pa le je samemu pripovedniku znana.

Kakor rečeno, tako storjeno.

Šest jih svoje pripovedi konča in vrsta pride na gostivnika. Ta se odkašlja ter začne tako-le: Bral sem svoje

dni v nemško-latinski slovnici, da nek ameriški Indijanec, ki je imel prijatlu svojega gospodarja nekoliko rakov nesti, je dolgega pota truden v senci pri potoku zaspal.

Oho! počasi, počasi — zaženejo vsi ob enem glas — to je nam vsem znana storica.

Al Novograjski jih zavrne rekoč: Prijatli počasi! Kaj li niste še nikdar slišali, da dan se še le na večer hvali ali graja? — ter nadalje pripoveduje: Indijanec zbudivši se vstane, poprime za svoje breme in hoče naprej koračiti — ali čudo! košara se mu zdaj tako lahka zdi, kot pero. Pogleda v njo, in vidi, da so raki — šli rakom žvižgat. Premišljuje, kaj da mu je storiti? Se nazaj vrniti in to gospodarju povedati — so gotove batine. Svojo pot naprej iti brez rakov — bo ravno taka. Pa k sreči mu na misel pride, da tudi pismo za gospodarjevega prijatla pri sebi ima, in tako jo na dalej reže. Pridši na svoje mesto podá list omenjenemu gospodu, ta ga pregleda, ter med branjem Indijancu reče: „Prijatelj! tù v listu pa tudi rake najdem“. Zavzevši se Indijanec zavpije: „O hvala Bogu! kajti jez siromaček sem jih bil po potu zgubil“.

Kaj da se je na to z Indijancem zgodilo, se ne vé, pa toliko vam povem, da si je to pravico neka zvita podgorska buča, ki jo bomo „Brte“ zvali, v svoj prid obrnila.

Prijatli se pogledajo.

Brte čvrst mladeneč, dobrih dvajset let star, ravno drugo latinsko šolo dokončá in pride domú na vakance, ker pa ni vaje postopati, zmiraj kako delo dobi, in tako gibčen in zdrav ostane. Takrat tlaki neblagega spomina še niso bili zakljenkali, toraj, ker se domače delo prav tako naletí, da izmed hišnih nobeden na tlako iti ne more, starši, čeravno neradi, za tisti dan Brteta poslati naménijo. Bogljivi fant kar ne zine, temveč v tistem hipu v spavnico staršev steče in v malo trenutkih od nog do glave v očetovi obleki nazaj pride. Mati pa med tem svojemu priscrnemu ljubljencu torbico z lepim kosom sorsičnega kruha in pa s polovico siratega kolača nabašejo; on jo čez ramo dene, se od svojih poslovi in pa naravnost v grad hití.

Približuje se gradu, pred katerim truma tlačanov stoji, ki vsi proti novemu pajdašu gledajo, ter glave stiskujejo in med seboj šeptajo. Ko pride zali Brte do njih, se nekteri zavzamejo ter se pomenkvajo: „Hencajte! je li to resnica ali kaka prikazen? R—rev Brte na tlaki!“ — (Prijatli hočejo smeha popokati).

Brte jih pisano pogleda in zarenči: „Kaj sem li medved ali volk, da ne bi z vami tlake smel delati?“ „Tega sicer ne — ovrne neki že bolj postaran mož — pa ne vzemi za zlo: peró in pa cep — nista si žensva.“ Brte klobuk po strani zasuka in možu se odreže: „Kaj veljá, oče! da sem mož zato?“ Neka tlačanka k drugi: „Glej! glej! kako se mu vendar kmečki pruštof dobro podá?“ Druga: „Pa kako mu klobuk postran lepo stoji!“ „Res prav taki fant je, kot da bi bil na lij potegnen“, šepa tretja.

Brte, ki mu ta pogovor prav za prav ne mrzi, se obrne k svojim hvalicam ter reče: „Ljubice moje! bolj tiho bolj tiho, da drugi fantje sumljivi ne bodo“.

Al komaj to zgovori, kar za hrptom vse drugačne zabavljice slišati mora. Tù veli nek mladič: „Kako se li véde, ko da bi bil županov sin?“ Drugi: „Kako je ošeškan, kot da bi mu bile podgane lase oskubile?“ Tretji: „Jez bi pa kaj stavil, da je „razentêr“ (begún). Šteti: „Za božjo voljo! molčite; jez ga poznam, študent je, da vam kaj ne naredí!“ — Brte se k njim obrnivši: „Vam jo bom res naredil, da me bote pomnili.“

Še ne zgovori, ko ga nekdo po rami udari vprašaje: „Komu jo pa misliš narediti?“ — Brte se ozre in pred njim stoji grajšak.

Urno se odkrije in se mu pokloni ter odgovori: „Vam gotovo ne gospod žlahni.“ Grajšak: „Brte! Brte! sej zdaj ni pust, da si se tako našemil, — ali pa si, zna biti, šolo na kol obesil? — Brte: Dosihmal še ne. Domá imajo to-

liko opravila, da se niso mogli od hiše odtrgati, zato so pa mene za danes na tlako poslali“. Grajšak: „Slabo so mi s teboj vstregli, ker imam ravno mlatvo“. Brte: „Gospod žlahni! jez Vas zagotavljam, da bote zvečer drugač o meni mislili; mlatil vam bom pšenico, da bo kaj, in če en cep razbijem, imam tukaj (na tiste fantaline kazaje, ki so prej čez-nj zabavljali), še tri druge cepce, od katerih se nadjam, da jih bom tudi prejše razcepel, kot pa da se bo rumeno solnce za božjo gnado podalo“.

Une tri blede obide in studno jim po hrbtu gomazi; v tem da premetene dekleta med seboj šeptajo: „Korenjak je vendar naš novinec, da ga mu ni para“.

Na to grajšak: „Veš kaj, Brte! zastran mlatve se ne bova pogodila, kajti če si si s takimi cepcami (na fante kazaje) mlatiti namenil, na vse zadnje moja strn neomlatena ostane, za vavpeta (paznika) tlačanov bi te še postavil, pa — pa — (se za ušesmi praskaje) se bojim, da bi se preveč po licah ravnal. Tri sto medvedov! vendar, zakaj niso tvojega brata na tlako poslali?“ Brte: „Je voz drv v mesto peljal“. (Morem pa tù pristaviti, reče Novograjski, da podgorci svojemu glavnemu mestu nikdar „Novomesto“, temuč kakor Rimljani svojemu Rimu le sploh „urbs“ ali „mesto“ velijo). Grajšak: „Saj bi bil tudi ti to lahko opravil.“ Brte: „Gospod žlahni! vendar ne v študentovski obleki?“ Grajšak: „Zakaj pa ne v taki, kakor jo imaš zdaj?“ Brte: „Za vês svet ne; zakaj hipoma bi bilo celo mesto okoli mene; znan sem tam bolj, kot parski groš“. Grajšak, ko se Brtetu zdi, se na ta odgovor nekako zločesto pomuza, reče tlačanom: „Možki! vi greste na pode mlatit, ženske pa na dvorišče slamo pretresat; ti Brte me pa tukaj počakaj, dokler nazaj ne pridem; za te imam neko posebno opravilo“.

Pika, poka, pika, pok — se od podov razglasuje, med tem pa dekleta kot srne okoli slame skakljajo. (Kon. pr.)

Dopisi.

Iz Maribora 18. aprila. ☉ — Željno že pričakujemo razpisa in povabila na naročbo Vilharjevega tednika, in zdaj tem več, ker nam je ravno iz Dunaja prežalostna novica dospela, da bo „Ost und West“ za nekaj časa nehal biti velik političen časnik. Da nas rana vsekana s padcem „Ost und Westa“ ne bi tako hudo sklela, bi bilo pač želeto, da naj bi „Naprej“ še stopil stopinjo naprej in saj dvakrat v tednu izhajal, ker z enkratnim listom nam ni dosti pomagano.*) Slovenci bodo gotovo radostno segli vredniku pod pasho ter ga podpirali, da bo lahko izhajal. Štajarski Slovenci smo res te dni dobili južno-štajarski časopis „Correspondent für Untersteiermark“, pa ni političen — tudi slovensk ni. V 16. listu „Novic“ je v dopisu iz Maribora pohvalno omenjen „Correspondent“; meni se pa zdi, da ne bi ravno grešil, ko bi prav po mariborško zabrenčal: „Je že gerecht Slovencom že, pa ne goar a so“. Se vé da nas ne bije s batom kakor graška klepetulja in tovaršice njene, pa tako le od strani na tihem nas le rad butne. Al tega ni vredništvo krivo, ker ga zgolj nemški pisatelji podpirajo, in od Nemca ne smemo zahtevati, da bi nam na čast godil. Ne ostaja nam družega, kakor da ga prav marljivo z dopisi o naših zadevah podpiramo, kar ne bo škodilo, ker ga dosti ljudi bere, katerim je „Tagespošta“ že davno možgane zmešala. Od vredništva nam edino ne dopade strah, kterege ima pred „Novicami“ in dr. Bleiweis-om. Zakaj nek je v spisu „Neueste Erscheinungen der slov. Literatur“ vse izpustilo, kar je bilo pisanega po dr. Bleiweis-u in „Novicah“? — „Drobtince“ za leto 1862 se že natiskujejo. Vrednik gosp. dr. Ulaga si je veliko prizadeval, da bo 16. tečaj „narodne knjige“ bogato okinčan romal po Slovenii narodu v prid in razveseljevanje.

*) Gosp. Vilhar namerjava dvakrat v tednu izdajati svoj list in tako vstreči narodnim potrebam. Vred.

vasi duhoven ne smé po nemško pridigati ter keršanskega nauka učiti in izpraševati.“

„Da se mora pri deljenji raznih učilnic djanskim okolišninam in potrebam s tem zadostiti, da se dajo možém, ki razne jezike znajo, se samo po sebi razume — je pa tudi ob enem trdna volja e. k. vlade.“

Naša reč ni preiskovati, če vse v uni knjižici izrečene načela dosežejo dovršeno ravnopravnost, ali ne; to pa sleherni vidi, da smo s šolami na Slovenskem še deleč deleč od tega, kar je tukaj izrečeno, in da zato še ni rovar, kdor željo izreče, naj bi tako bilo, kakor je tukaj za pošteno, pravično in ustavno spoznano in skoraj da velevano.

Jezikoslovne drobtince.

Prašanje.

Predlogom: „proti“, „na“, „zoper“, „preko“ (prek) in „preki“ (prek) niso se naši jezikoslovci pomena dosti natanko določili. Nekteri pisatelji rabijo zdaj tega, zdaj unega, ter ne delajo razločka med njimi, drugi se tega ali unega stanovitno ogibljejo, čeravno so vsi čisto slovenski. Kar sem pozvedel o njihnej razliki, naj tu povem, da se oglasé tudi drugi, ki več in bolje o tem vedó: „Proti“ kaže sovražen, premišljen napad (feindlicher Zug mit Plan), na pr. proti sovražniku je skočil; — „na“ oddaljeno pripravlanje, vojno (entfernte Rüstung, Expedition) na pr. pripravlja, vzdiguje se vojska na Turka; „zoper“ še mirno stanje (noch Zustand der Ruhe), na pr. vojak nosi orožje zoper sovražnika; „preko“ (prek) z rodivnikom a) naravnost čez kaj (quer über etwas), na pr. šel je preko polja, b) ob (längst), na pr. preko reke hodi, c) mirno stanje kaki reči nasproti (ruhige Lage einem Gegenstande gegenüber), na pr. preko solnca (od tod preksolnčje); „preki“ (prek) v nekterih krajih gibanje h kaki reči v prijaznem pomenu. Ne more se misliti, da je predlog „preki“ pokvarjen iz proti, ker ga ima že staroslovensčina v pomenu contra. Želeti je, da bi kdo natanjéneje razložil pomen teh besedic, posebno zadnje. Naj se tedaj oglasi, kdor to vé.

Fr. Cegnar.

Kratkočasnica.

Podgorec in breskve

ali:

boj med teoretiko in praktiko.

(Konec.)

Brte čaka kake dobre pol ure, kar grajšak spet pride, ter mu lepo novo pletenico, v kateri je pa nekaj v beli ruti zavitega, v roke podá rekši: „Pojva v Ljubno, da bova vidila, kako kaj grozdje kaže“. Ljubno pa je gorica, kjer, če prav ne Kristusova solza kakor na Neapolitanskem ne raste, se pa le kapljica dobí, ki tako v lase zgrabi, da je že čuda podgorcov ravnovažje zgubilo. Prideta k zidanci, grajšak jo odpre, veli Brtetu pletenico na mizo postaviti, se vsesti in se oddahniti. Pogovarjata se o marsikaj nepomenljivih reči. Potem vzame grajšak ruto z njenim osrčjem iz pletenice, ki jo Brtetu podá in mu veli ž njim v vinograd iti. Najprej pregledata grozdje, prav lepo je kazalo in grajšaku je srce veselja igralo, kajti zgolj sama priljudnost je bil. Prideta do breskve, ki je bila polna ravno tako lepih in debelih breskev, kakor je tista bila, za katero so se po mitološkem sporočilu na trojanski gori Idu tri boginje nekdanj natezvale.

Oho! oho! — zavpijejo prijatli enoglasno: „Ta ti je pa spodletela, tisti sad je bil jabelko, ne pa breskva“. „No, naj že bo kar koli hoče; ob kratkem: prav lepe so bile in natrgala sta jih skoraj polno pletenico; potem se vrmeta v zidanico, Brte jo dene iz roke in grajšak raz-

grne ruto po mizi, odvijé dva papirnata zavoja in glej! v enem je štruca belega kruha, v drugem pa kos mrzle te-lečje pečenke. Nato vpraša grajšak Brteta, ali zná na čep točiti? Brte odgovori: „Gospod žlahni! O da bi tako latinsko znal, kakor to.“ V tem, da Brte majoliko natoči, grajšak nareže pečenke in kruha, postavi dve kupici pred se, veli Brtetu se za mizo vsesti in mu pajdašijo delati, ter ga neutegoma naganja jesti in piti. Ko se majolika sprazne, se spet natoči, pa grajšak le malo pije. Pri drugi majoliki Brteta praša: „No! kako ti je današnja tlaka všeč?“ Brte: „Gospod žlahni! ako bi bil znal, da se mi bo zmiraj tako na tlaki godilo, ne bi gotovo nikdar po šolskih klopéh hlač trgal“. Grajšak: „Morebiti bi tudi bolj pametno bilo, saj sam spoznaš, da bolj vino točiti, kot pa latinsko slovnico umeš, in pa tudi kršanski nauk, mislim ti ni preveč pri srcu bil, kar me je tvoje današnje ponašanje proti tlačanom prepričalo. — Čuj Brte! Vaše vse vedenje, ki si ga sedanjo dóbo v šolah pridobite, se pravi prazno slamo mlaiti; vi ste le sploh teoretikarji, to je, samo po bukvah izučeni, — in dokler me ti praktično (djansko) ne prepričaš, da ti je to, kar si se učil, tudi v krv in meso sošlo, tako dolgo pred mojimi očmi puhoglavce ostaneš“.

Brtetu se pri tej priči jed in pijača ustavi in molčaje pred se strmí. (Prijatli se posmehujejo). „Vendar pa — nadaljuje grajšak — ne vzemi si teh mojih besed preveč k srcu, saj kadar boš šolo dokončal, boš sam prepričan, da sem ti istino (resnico) govoril. Živi in pij, dobre volje bodi, pa želim, da bi vendar nekoliko praktično me prepričal, da nisi le samo vsakdanji teoretikar“. Na to potegne pletenico k sebi, jo sprazne, ter štirideset breskev izbere, jih nazaj v pletenico dene, potegne list iz svoje mavhe, in Brtetu ga zročivši beseduje: „Tù noter so breskve; ali me razumeš?“ Brte prikima. „Tù noter so breskve“, in mu pletenico v roke podavši: „Pojdi in nesi jih v Kandijo k *ψ*. (Trije izmed prijatlov se na vse grlo smejeti začnejo, rekši: „Pravo! pravo! ta ni slaba — iz Dolenskega prec enega za tlako v Turčijo poslati!“) Novograjski pa se jim posmeja in diči: „Zdaj sem pa prepričan, da niste iz Ljubljane dosti čez Šiško in Lavrco po svetu prišli, če mislite, da druge Kandije ni kakor sama turška. Jez še za neki trg na Piemontežkem ali prav za prav Laškem „podgorju“ vem, ki se Kandija zove; ta Kandija pa, o kateri zdaj govorim, je novomeško predmestje, iz kterega štiri poglavitne ceste, pa vse štiri noter do meje — le na Dolensko peljejo“. (Prijatli veselja z rokami ploskajo).

Brte nekoliko sprebledi, pa se vale sopet zavé, se globoko globoko grajšaku poklone in gre svojo pot. Ravno zadnji pasjih dni je bil; moglo je okoli enajste ure dopoldne biti, solnce pripekuje, da se Brtetu s curkom pot po obrazu vliva, kar pride do hribčka in se zvrne tû pod prav košat hrast, položi klobuk in torbico poleg sebe, si obriše potno čelo, potegne pletenico k sebi in premodro nasmejaje se reče: „Bog žegnaj!“ jemlje breskvo za breskvo in jih žveči, da se mu sok po bradi cedí — in kmali jih dvanajst v svojo kemijsko delavnico požene. Nekoliko se počije in hajd naprej. Al solnce le huje in huje peče in pripekuje, poslanca pa le bolj in bolj žeja tarnuje, kar blizo Srebrnč dospe in jo spet pod neko drevo zavije in si z drugimi dvanajstimi breskvami srečno žejo potolaži. Še jih je šestnajst, in cilj njegovega pota blizo, al Brte jo udari v Š...l k svojemu sošolecu, ki ga k sreči domá dobí, ga pozdravi po latinsko, — ta ga debelo pogleda in še le sčasoma spozná. Al tisti hip tudi zavpije: „O Brte! Brte! ti šembrani norec, kadaj te bo li pamet srečala? No zdaj sem pa več kot prepričan, da je najini profesor prav imel, ki je kdaj v šoli povedal, da se mu je sanjalo, da te je vidil okoli težkega potoka tobak kontrebant nositi.“ (Prijatli se na vés glas zakrohotaajo.) Ali Brte ga zavrne rekši: „Na, tû sem ti nekoliko breskev iz Ljubnega prinesel, kjer sem povelje dobil, se zastran nekega silnega opravila urno

v mesto podati. Domu iti se preobleči, mi je bilo preveč od rok, zato sem pa namenil k tebi sèm priti, in te prositi, da mi za dobro uro svojo obleko posodiš, da brez vsega zadržka svojo reč odpravim“.

Z veseljem privoli in v malih minutah Brte jo naprej proti mestu maha, pride v Kandijo; omenjenega moža ni domá, toraj pa njegovi ženi list podá in pristavi: „Tù noter vam gospod N. breskev pošlje in vas lepo pozdravlja.“ „Lepa hvala! že dobro“ — odgovori ona in Brte se spet k sošolcu vrne, se preobleče, počije in jo na to sam sebi se smeja prav junaško nazaj proti gradu reže.

Ob štirih popoldne dá že napovedati, da je svoje opravilo dovršil in da pričakuje kakega družega ukaza. Grajšak hipoma iz sobe pride in vpraša spehanega Brteta, kako da se mu je poneslo? Vse pové ob kratkem. Grajšak ga smeja pohvali, mu polič vina prinese in mu reče: „Jutri bo tvoj god in te bojo gotovo domá vezali, zato pa tù imaš tri plehke, kot da bi tri dni na tlaki bil, da bote vsi domá ostali.“ Brte se prav ponižno zahvali, ter poprosi ključarico, mu vino na mizo pod jablano prinesti, da bi se tam na prostem zraku prej ohladil. Pa zvitemu tičku ni bilo toliko za ohlajenje mar, kot pa zato, da so tlačani, posebno pa njegovi trije protivniki vidili, kako da se mu dobro godí. Ko svoj poliček popije, gre k tlačanom, vzame iz torbice svoj kruh, in ga podari tistemu možu, ki ga je zjutraj miloval, kolač pa med dekleta razdeli; na to potegne plehke iz žepa, ter jih svojim protivnikom pomolí rekši: „Glejte! tako se zná „razentêr“ obnašati, da dovelj jesti in piti dobí, in da v enem dnevu za tri dni tlake opravi. Zapišite si toraj dobro za ušesa, da bote drugi pot ptujega človeka bolj ceniti znali. Z Bogom!“ še pristavi in gre domú. Ko tjè dospe in svojim tri plehke pokaže, je mati bolj bila vesela, kot kraljica Izabela, ko ji je Krištof Ameriko staknil; od veselja jokaje si s prepasom solzice briše. (Prijatli se krohotajo, da jim tejo želodeci popokati.)

Do tle je vse dobro bilo — al pride nedelja, grajšak se k farni cerkvi k maši pripelje, kjer tudi Brteta najde, se mu približa in mu zašepeta, da ima po maši par besed ž njim govoriti. Brte se prikimaje pomuza. Ko po maši skupaj prideta, zareži grajšak: „Ti pošteni človek! kadaj si ti breskve *ψ*. odrajtal?“ Brte: „Njemu nikdar ne, njegovi ženi pa v pondeljek“. Grajšak: „Ni res! sem bil v četrtek v mestu, pa v Kandii niso hotli nič od breskev znati; kam tedaj si jih djal?“ Brte: „Gospod žlahni! naj blagovolijo me poslušati. Starši so me, kakor sem jim v pondeljek povedal, za tisti dan največ zato na tlako poslali, ker je moj brat drva v mesto peljal. Vi me barate: zakaj da jez nisem z vozom v mesto šel; odgovorim, da se v študentovski obleki kaj takega ne pristije, pa tudi v kmečki ne, ker sem v mestu kot parsk groš poznan. K temu se Vi tako nenavadno smejate, da jez, ki se ne le samo teoretično, temuč tudi praktično na smejanje zastopim, si pri tisti priči mislim, da Vaš smeh nič dobrega ne pomeni. Na to me saboj v Ljubno vzamete, mi velite dve majoliki najboljšega vina natočiti, ki ga pa le pokušate, mene pa na vso moč piti silite; mislim, da sem sicer Vam praktično pokazal, da sem pod trto rojen, pa prepričal sem se pozneje, da ste me nalašč upijaniti hotli — in gospod žlahni! to po moji pameti ni dovelj praktike v ljubezni do svojega bližnjega imeti. Res, da ni bilo prav od mene, Vam reči, da bolj vino točiti kot pa latinsko slovnico umem, pa za tega voljo še nisem zaslužil, puhloglavec psovan biti. — Na vse zadnje, prosim, dobro pazite, na vse zadnje pa mi pismo podaste in rečete: „Tù noter so breskve — me umeš? Tù noter so breskve, pojdi in jih nesi v Kandijo itd. Zdaj se mi še le popolnoma razvedri, da me za norca tjè pošiljate, da bi me tamkej znanci rogovali. Gospod žlahni! kde je pri takem vedenju Vaša veroznanska praktika bila? Pa vendar mislim si, da ste kdaj prigradbo brali od tistega Amerikanca, ki je sužnega k svojemu prijatlu z raki poslal, in ker smo tudi mi letos

v šoli se je učiti mogli, da me hočete skušati, če sem jo dobro v spominu ohranil?“

Grajšak: „Te prigodbe nisem svoje žive dni slišal, toraj povej mi jo, če ni predolga.“ Brte jo pove pristavši: „Ker ste rekli, da so v listu breskve, si družega nisem misliti mogel, kakor da mi je pa tiste v pletenici Vaše blago srce za popotnico namenilo. To je bil vzrok, da se dvakrat na potu oddahnem in obakrat dvajnostico breskev stricu želodcu v dalje uredovanje pošljem, ostalih šestnajst pa še svojemu bližnjemu podarim, in nadjam se, da sem jim s tem dovolj praktično dokazal, da se je latinska slovnica pri meni prav tako v krv in meso spremenila, kot tiste breskve, ki sem jih vžil, da pa tudi kršanski nauk praktično v mojem srcu kraljuje, Vam mora že to svedočiti, da jih nisem sam po goltancu pogнал, ampak najlepše bližnjemu podaril — in se tako na vsako plat „puhoglavstva“ rešil. Ne vzemite mi pa za zlo, če sklenem rekši, da ste pri tej celi homatii na vse zadnje le vi sami „teoretikar“ ostali, kajti misliti ste si vendar mogli, da *ψ*. še sanjal ni, da bi mu študent iz Ljubna pletenico breskev prinesti hotel, in toraj bi mu bili lahko djali, da je zastran njih se kaka pomota zgodila, in mu jih pa vale drugi dan zvrhom pletenico, — pa ne spet po kakem študentu — „praktično“ poslali, in tako bi bilo že vse lepo poravnano. Gospod žlahni, to je moj zagovor, ki ga noben „praktikar“ ovreči ne more“. — Na to si grajšak z roko v lase plane, in nekoliko nevoljen, nekoliko pa tudi britkosti prevzet Brtetu veli: „Tiček! speljal si me ta pot na led, pa nikdar več me ne boš. Oh! pač imajo prav, ki trdijo, da z zlodjem in pa z študentom se ni pečati“.

Tako le je breskvina prigodba končana. Da pa tudi jez svojo nalogo popolnoma izdelam, vam povem, da se je v podgorju o tej prigodbi kdaj čuda govorilo, in se še tudi zdaj sèm ter tjè govori, zraven pa tudi, da živa duša ne vé, da je zvití Brte glavna oseba te kmečke veselice bil. — Brte pa je tudi o svojem času šole srečno dovršil, je postal to, kar je, in svoje prijatle prav tako visoko cení, kot jaz vas. Bog nas živi, prijatli, in slava pesniku, ki jo je že v sivi dobi zakročil: „Ecce quam bonum et quam jucundum habitare fratres in unum!“

Ratis.

Dopisi.

Iz Celja. † — Iz mnogih krajev naše lepe domovine se slišijo žalostne novice, da je sneg in mraz v vélikem tednu našim ljubim goricam, polju in sadunosnikom jako škodoval. Res je, da je slana marsiktero rozgvico na žlahnih trticah posmodila in marsiktero ravno tačas cveteče drevo že obrala in oropala ga sladkega sadja; tudi, da je sneg na njivah sèm ter tjè pšenico in rež tako potlačil in pomandral, da se še zdaj tù pa tam ni popolnoma iz svoje posteljce mogla vzdigniti, pa sta vendar strah in skrb ljudém več viditi dala in škodo večo jim delala kot je v resnici. Prašal sem že več mož iz raznih krajev, kako je s trto in sadjem; al vsaki mi je tolažljivo zagotavljal in djal, da ni tako huda, kot se je v začetku govorilo. Če kaj hujšega ne pride, bomo še imeli precej in dobrega vinca, tudi sadja, posebno pa jabelk. — Al bolj, kakor slana trto in drevje, je neka druga slana srca naših rodoljubov poparila, slišati, da je naš vrli poslanec v deželni zbor, gosp. Jožef Wolf iz sv. Petra v savinski dolini, se časti odrekel, nadalje poslanec biti. Skrb, pravega in vrlega moža najti, ki bi imel za narod svoj in nja pravice uneto srce, in poslanca ga izvoliti, sedaj vse rodoljube navdaja. Gospoda kakor kmeta to jako skrbi, in večkrat sem slišal jih pogovarjati se o tej reči in skoraj vsakega svetovati, naj bi umnega, za narod svoj unetega in pravičnega moža, gospoda doktorja Razlag-a izvolili in njega kot zastopnika kmetijskih občin krog Celja v deželni zbor poslali. Slovenci! 8.